

Hər bir insanın həyatı ömrü boyu yazılmaqda olan kitaba bənzəyir. Bu kitabın hər səhifəsi ömrün müxtəlif anlarını əks etdirir. Sonluq isə insan oğlunun bu dünyaya vidası ilə sona çatır. Bir-birini təkrarlayan və yaxud bir-birinin eyni olan iki ömür tapmaq çətindir. Hər ömür kitabı bir növ təcrübə məktəbidir.

Hacı xanımın ömür kitabında onun acılı-şirinli günləri, bu dünyaya fərqli baxışı, insanlıq mövqeyi öz əksini tapıb.

İnsan dünyaya gələrkən, bu həyata böyük sevinclə qədəm qoyur. Sən demə həyatın keşməkeşləri hələ qarşıdaymış... Sevinci qədər əzabı da şirin olan bu ömrü hərə bir cür başa vurur. Hacı xanım şeir-

“MƏNİM ŞEİRLƏRİM ÖVLADLARIMDI”

lərində gənclərimizə ana nəsihəti verir: həyatın çətin sınaqlarından üzüağ çıxmağı bacarmaq lazımdır, ürəyinizdən “imani”, dilinizdən “şükürü” əksik etməyin.

Şükür olsun Allahıma
Ömrü bada verməmişəm,
Qocalığa yetişərək,
Əlləri boş gəlməmişəm.
Bir təmiz ad, təmiz vicdan
Bir də iman gətirmişəm.

Hər bir kitabın fəsiləri olduğu kimi insan ömrünü də fəsilərə bölmək olar:

Qayğısız uşaqlıq illəri bahar fəsilini, qaynar gənlik dövrü yayı, müdrilik çağı payız fəsilini xatırladır. Sonra isə qış fəsilə-yaxşı dolaraq qocalığa təslim olmaq...

Ömür kitabını vərəqləyirəm,
Yaşadığım ömür burda yazılıb.
Bəzisi qırmızı, bəzisi qara yazılıb.

Hacı xanım xoş günləri qırmızı, kədərli günləri qara səhifə adlandırır. Amma onun üçün vacib məqam var:

Ömür kitabına fəzilətlərin yazılması!

Görülən işləri, əməlləri geriye qaytarmaq mümkün olmur. Hər nə etmişiksə, nə yaratmışıqsə qoyub gedirik. Bu dünyadan köçəndə yalnız yaxşı əməllərimiz qalır. Hacı xanımın şeirlərini oxuduqca, insan bu qənaətə gəlir ki, əgər bu dünyada insanlıq vəzifəni layiqincə yerinə yetirmisənsə ölümdən qorxmaq lazım deyil.

Bədii ədəbiyyatımızda xoş sözün, nəzakətin əhəmiyyəti haqqında, sözün kəsəri barədə çox deyilmiş, çox yazılmışdır. Gəlin bu məlum həqiqəti bir də Hacı xanımın şeir dünyasında izləyək:

Sözün yerini, qiymətini bil,
Sənə qulaq asıb, dinləməyəne,
Anlayıb, başa düşməyənlərə
Gəl sözü alçaltma, ucuza satma.

Şeirnin məzmunundan belə nəticə çıxarıraq ki, “Söz” - böyük qüvvədir. Çünki, sözlə insanları birləşdirmək də olar,

ayırmaq da, məhəbbət, hörmət qazanmaq da olar, düşmənçilik də. Onun şeirlərində həyat və zaman haqqında düşüncələr - iztirabların, hissələrin tufanı, aqlın üsyanı ilə verilib. İnsan nə zaman həyatı və dünyanı anlamağa başlayır?

İztirab odundan keçəndən sonra...

Yavaş-yavaş verdiyini alan dünya,
Birəl-birəl ələkdən ələyən dünya,
Yaxşını yamandan, mərddi namərddən
Xeyiri şərindən ayıran dünya.

Səmimiyyət şeirlərin şah damarıdır. Hacı xanımın şeirlərindəki səmimiyyət insana bir rahatlıq gətirir, zövq verir.

Yaradandan, yaşadandan
Ağac əkib bağ salandan,
Şeir deyib söz yazandan
Bu dünyada ad qalacaq.

Demək, şeir ürəkdə aşib-daşan, çarpazlaşan duyğuların, beyini gəmirən fikirlərin ifadə vasitəsidir. Hacı xanımın şeirləri ona övladları qədər əzizdir:

Mənim şeirlərim övladlarımdı,
Onları bətnimdə yetişdirmişəm,
Bir şeir dünyaya gələndə qədər
Gedib o dünyanı görüb gəlmişəm.

Bugünkü ədəbiyyatımızın, şeiriyyətimizin baş mövzusu şəhidlərimizə yazılmış şeirlər təşkil edir. Hacı xanımın şeirlərində də bu bir ana xətt kimi keçir. Bəlkə də özü də bir şəhid bacısı olduğu üçün bu qədər bu mövzuya bağlıdır. Şəhid analarının dərini bu qədər dərinə anlayır. Onun şəhid qardaşı Vüqara, ümumiyyətlə şəhidlərə aid şeirlərini kövrəlmədən oxumaq qeyri-mümkündür. Lakin bu şeirlərdə qürur, fəxr hisləri də güclüdür:

Orada güllələr uğuldayanda,
Burda anaların ürəyi əsdi.
Sizin sinənizə tuşlanan güllə,
Burda insanların ümidin kəsdi.

Bu bir tale, alın yazısı
Ölümlə, ölməzlik qazandı siz,
Dünyada ən uca zirvə sayılan
Şəhidlik zirvəsinə ucaldını siz!..

Beləliklə, sadə, zəhmətkeş, imanlı bir ananın - Balacaxanım ananın ömür kitabını vərəqlədik. Ananın diləyi ilə bu sətirləri oxucularımıza ünvanlayırıq: Deyirəm ki, ürəklərdə kədəre yer qalmasın, Vaxtsiz ölüm heç kəsin ömrünə yazılmasın.

2024

Adil ABDULLAYEV,
yazıçı-publisist,

Əməkdar mədəniyyət işçisi
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü,
Prezident Mükafatçısı